herpy

GEKKOER

Carter's rock gecko

Pristurus carteri

En lille, dagaktiv klippegekko fra Den Arabiske Halvø, der soler sig på sten og krøller halen op over ryggen som en skorpion. Den bliver 8-11 cm lang inklusive hale, kræver varme, stærkt lys og UVB og er bedst som et dyr, man ser på.

Familie: Sphaerodactylidae Tidligere navn: *Spatalura carteri* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-11 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Klippeboende**
Biotop	**Halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**28-30 °C**
Hotspot	**40-45 °C**
Temperatur, nat	**20-22 °C**
Luftfugtighed	**30-40 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**10 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**70-90 dage** ved 28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen særlige tilladelser ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Lovgivningen i dyrenes hjemlande kan begrænse udførsel af vilde dyr.

Om arten

Pristurus carteri er en lille gekko med slank krop, aflang snude og en hale, der ofte holdes krøllet op over ryggen. Halen er kortere end kroppen og har en ujævn kam langs oversiden. Siderne kan have forstørrede, knudrede skæl. Under den første bagtå sidder 10-12 lameller og under den fjerde 18-22. På ryggen sidder seks eller syv mørke felter fra nakken til kloakken.

Arten blev beskrevet i 1863 af John Edward Gray, dengang under navnet *Spatalura carteri*. Artsnavnet hædrer Henry J. Carter, skibslæge på det opmålingsskib, der kortlagde Arabiens sydkyst i 1844-46, og som indsamlede typeeksemplarerne. I dag regnes arten til *Pristurus*, og den er den største i sin artsgruppe. Der findes to underarter: *P. c. carteri* og *P. c. tuberculatus*, der lever i kystområderne i Dhofar.

Kroppen bliver typisk 5-6 cm fra snude til kloak og 8-11 cm med hale. I mange bestande er 6 cm kropslængde det højeste, men enkelte dyr når 8 cm. Hannerne er lysere, gråbrune med små orange eller rødlige pletter og striber på siderne, mens hunnerne er mørkere skifergrå og lidt mindre. Voksne hanner udvikler små, kødede pigge på halen. Arten er dagaktiv, hvilket

er usædvanligt blandt gekkoer. Når dyret føler sig truet, krøller det halen op og vifter med den som en skorpion, og halebevægelserne bruges også til at signalere til artsfæller.

Arten er sjælden i terrarier, og erfaringerne med langvarig pasning og avl er få. Hvor tallene bygger på generel praksis for små ørkengekkoer, står det i teksten.

Udbredelse og levested

Pristurus carteri lever på den sydlige og østlige del af Den Arabiske Halvø. Arten er kendt fra Oman, Yemen og De Forenede Arabiske Emirater, og der er også angivelser fra Saudi-Arabien, men de er usikre. Typelokaliteten er Masirah, en ø ud for Omans østkyst. Underarten *P. c. tuberculatus* lever i kystområderne i Dhofar i det sydlige Oman.

I De Forenede Arabiske Emirater har arten et lille og spredt udbredelsesområde, og den er i den nationale vurdering af landets krybdyr placeret som kritisk truet, selv om den på IUCN's globale rødliste vurderes som ikke truet. Arten er ikke registreret i nogen af landets beskyttede områder.

> **Oprindelig udbredelse:** Oman, Yemen, De Forenede Arabiske Emirater og Saudi-Arabien.

LEVESTED

Pristurus carteri lever i tørt, åbent terræn: klippesprækker, stenede skråninger, tørre wadier og sandede områder, ofte nær kysten. Den ses også i bebyggelse, hvor den soler sig på mure. Arten er dagaktiv og soler sig på sten, rødder og lave buske, mens den holder sig tæt på sprækker og huller, hvor den kan søge skjul.

Klimaet er tørt og varmt med store udsving mellem dag og nat. Om dagen er det ofte over 40 °C, og om natten kan temperaturen falde til under 20 °C. Dyrene undgår den værste hede og deres fjender ved at trække sig ind i klippesprækker eller grave sig ned i sandet.

Pasning

TERRARIET

Ét voksent dyr skal have et terrarie med en bund på mindst 60 × 60 cm. Bundarealet betyder mere end højden, fordi *Pristurus carteri* lever på klipper og sten, og 40 cm i højden er nok. Et par eller en han med flere hunner kræver et større terrarie, så hannen ikke presser hunnerne. Et glas- eller PVC-terrarie holder bedst på tørken og varmen.

Indret med stablede flade sten, skifer, rødder og forhøjede platforme, så der opstår sprækker og solpladser i flere højder. Alle sten skal ligge stabilt og helst limes, så de ikke kan skride, hvis dyret graver under dem. En egentlig hule er ikke nødvendig, fordi dyret ofte sover oven på en rod eller en sten, men indretningen skal give flere skjul, både i den varme og den kølige ende.

Brug en bund af fint sand blandet med jord og gerne knuste skaller, så dyret kan grave, og hunnen kan lægge æg. Terrariet skal have god ventilation og et tætsluttende låg, for arten er lille og hurtig og kan presse sig gennem små åbninger.

TEMPERATUR

Lav en tydelig temperaturgradient. Den kølige ende holdes på 28-30 °C, og under en spotlampe laves en solplads på 40-45 °C, så dyret selv kan vælge. Om natten må temperaturen falde til omkring 20 °C uden ekstra varme, men ikke lavere.

Brug digitale termometre i begge ender af terrariet og et infrarødt termometer til at måle selve solpladsen. Sæt varmelampen i den ene ende, så der altid er et køligere område at søge til, og styr den med en termostat. Ligger dyret og gaber eller søger hele tiden skygge, er det for varmt.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luften skal være tør, omkring 30-40 %. Den tørre bund og den gode ventilation holder fugtigheden nede, og et hygrometer viser, om niveauet holder.

Giv en lav skål med frisk vand, som skiftes dagligt. Små dyr kan drukne i en for dyb skål, så brug en meget lav skål eller læg sten i. Dyrene drikker også dråber og slikker vandet af øjnene efter en sprøjtning. Spray indretningen let en gang om ugen om vinteren og to gange om ugen i den varmeste tid, og lad den tørre op igen. Et lille skjul med fugtigt mos kan hjælpe ved hudskifte og æglægning.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Pristurus carteri er dagaktiv og soler sig, så lys har stor betydning. Giv et kraftigt dagslys og et UVB-rør, fx et T5-rør med 10-12 % UVB, over solpladsen. UVB er nødvendigt for arten, fordi det giver dyret D3-vitamin og forebygger knoglesygdom. Ferguson-zone 3 passer til en dagaktiv ørkengekko, der soler sig: et UV-indeks på omkring 3-4 på solpladsen og skygge resten af terrariet. Zonen er ikke målt for arten. En metalhalogenlampe giver både varme og UVB og kan erstatte spot og rør.

Hav lyset tændt omkring 12 timer om dagen fra maj til oktober og 8-9 timer fra oktober til maj, styret af et tænd-sluk-ur. Udskift UVB-røret efter producentens anvisning, da effekten falder, selv om røret stadig lyser.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten er insektæder. Giv et så varieret udvalg som muligt: fårekyllinger, små kakerlakker, små græshopper og fluer. Byttet må ikke være bredere end dyrets hoved, og det er en god idé at give ét eller få insekter ad gangen, så dyret ikke bliver stresset.

Unge dyr fodres dagligt og voksne hver anden eller tredje dag med det, de kan æde på 15-20 minutter. Fjern resten bagefter. Insekterne skal selv have fået frugt, grønt eller færdigfoder, før de gives videre. Pudr dem med kalk og vitaminer ved hver anden eller tredje fodring; unge dyr og hunner i avl skal have kalk oftere. Taber dyret sig eller vil det ikke spise, skyldes det ofte forkert temperatur, lys eller ernæring.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Pristurus carteri er et lille, hurtigt og vagtsomt dyr, der ikke egner sig til håndtering. Den bliver let stresset, og halen kan knække af, hvis man griber om den. Tag den kun op, når det er nødvendigt, og aldrig udendørs.

Halen bruges til at signalere: dyret vifter med den over for artsfæller og krøller den op som en skorpion, når det føler sig truet. Hannerne er stærkt territoriale, og to hanner må aldrig holdes sammen, fordi de kan skade eller dræbe hinanden. Arten kan holdes enkeltvis, som par eller som en han med flere hunner i et rummeligt terrarie med mange skjul. Hold øje med, om en hun bliver jaget, og del dyrene straks, hvis det sker.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Arten bliver kønsmoden efter omkring 10 måneder, men vent med avl, til dyrene er 2-3 år og fuldt udviklede. Hannerne er lysere med orange pletter, har tydelige hemipenisbuler ved halens rod og udvikler små, kødede pigge på halen, når de bliver kønsmodne. Hunnerne er mørkere og lidt mindre.

PARRING

I parringstiden viser hannerne sig frem med løftet og viftende hale, jagter hunnerne og bliver aggressive over for andre hanner. En egentlig vinterhvile er ikke dokumenteret, men den kortere dagslængde om vinteren (8-9 timer fra oktober til maj) giver dyrene en tydelig årsrytme.

Hold øje med den første kontakt mellem hannen og hunnen, og fjern hannen, hvis han jagter hunnen vedholdende eller bider.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-2 hårdskallede æg ad gangen og lægger flere gange i sæsonen. Angivelserne af mellemrummet svinger fra nogle uger til kun 8-10 dage. Det er hårdt for hende, så hun skal have rigeligt med kalkpudrede insekter, og det kan være nødvendigt at tage hannen fra, så hun kan komme sig. Hvor mange kuld hun lægger om året, er ikke dokumenteret.

Giv hende en æglæggekasse med mindst 10 cm fugtigt sand eller kokosfibre, hvor hun kan grave æggene ned. Graver hun rundt uden at lægge, kan det være tegn på, at hun ikke har et egnet sted.

INKUBATION

Æggene flyttes forsigtigt, uden at de vendes, til en lille boks med let fugtig vermiculite eller perlite. Ved 28 °C klækker de efter omkring 70-90 dage. Arten har temperaturafhængig kønsbestemmelse, så temperaturen under udrugningen kan påvirke, om det bliver hanner eller hunner. Hold derfor temperaturen jævn, og ændr den ikke undervejs.

Hold substratet let fugtigt, men ikke vådt, og tjek, at æggene ikke mugner. Hvilke temperaturer der giver hanner, og hvilke der giver hunner, er ikke dokumenteret for arten.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 3-4 cm lange ved klækningen og kan straks klare sig selv. De skal i en lille, tæt faunaboks eller et lille terrarie med skjul, en varm plet, UVB og en meget lav vandskål. Giv dem de mindste insekter, som bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, dagligt og pudret med kalk. Ungerne vokser hurtigt, men er følsomme over for svingende temperatur og fugt. Hold dem adskilt fra de voksne, og del dem op, når hannerne begynder at vise sig. Vækstkurver er ikke dokumenteret for arten, så vej og mål dem jævnligt.

Sundhed og typiske fejl

Der er ikke dokumenteret sygdomme, der er specifikke for *Pristurus carteri* i fangenskab. De typiske fejl for små, dagaktive ørkengekkoer er:

- For lidt UVB og kalk, som kan give bløde knogler, krumme lemmer og rystelser. Brug UVB-lys, og pudr insekterne.
- For høj fugtighed og dårlig ventilation, som giver hud- og luftvejsproblemer.
- Overophedning under en for kraftig lampe uden køligt område. Dyret bliver sløvt eller søger desperat skygge.
- Udtærede hunner, der lægger æg tæt i sæsonen uden nok kalk og foder.
- Tabt hale. Halen smides ved stress eller fastholdelse, næsten altid ved roden, og vokser kun delvist ud igen.
- Hudrester på tæer og halespids. Hudskiftet går normalt let, og dyret æder ofte selv huden. Sidder der rester, så sæt dyret et par timer i en boks med våd køkkenrulle.
- Mider, som kan sidde i lommer i armhulerne. Kig efter små røde eller orange prikker.

Et sundt dyr er hurtigt og vagtsomt, har klare øjne og en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at spise eller ligger slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.